

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือของสถานศึกษาสหวิทยาเขตวิทย์ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

The Teachers' Participation in Student Care-Taking System Management of School under the Wittayapraikan Consortium, Samut Prakan Province

กฤติยา หอมเพียร

Krittiya Hompian

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

e-mail: krittiya_h@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทย์ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ และ (2) เพื่อเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทย์ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วย ครูสหวิทยาเขตวิทย์ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 581 คน อนาคตกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสหวิทยาเขตวิทย์ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากและ 2) ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทย์ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) To study the teachers' participation in student care-taking system management of schools under the Withayapraikan Consortium, Samut Prakan Province; and 2) to compare of the teachers' participation in student care-taking system management of schools under the thethayapraikan Consortium, Samut Prakan Province, classified by education level and work experience. Research methodology was survey research. The population included 581 teachers at schools under the Withayapraikan Consortium, Samut Prakan Province. Samples, totaling 234 teachers, obtained atified random sampling technique, comprised of teachers at schools under the Withayapraikan Consortium samut Prakan Province. The instrument used for collecting the data was a 5-level rating scale questionnaire. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, and t-test.

The Results of this research found that: 1) The teachers' participation in student care-taking system management of schools under the Withayapraikan Consortium, Samut Prakan Province were at

the high level in overall; and 2) The teachers with different education levels and work experiences had no different participation in student care-taking system management in overall.

Keywords: Teachers 'Participation, Student Care-Taking System

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565) ได้กำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติและสังคมแห่งชาติในระยะ 5 ปี ด้านการศึกษาไว้ดังนี้ 1) ให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง 2) การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยในสนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ และ 3) การพัฒนาผลการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งแนวคิดจัดการศึกษา โดยยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for all) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (ALL for Education)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้กำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2562 โดยระบุว่าคนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดี รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีธรรมาภิบาล โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสาร โดยมีสัมมนาอาชีพตามความถนัดของตนเอง ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ และศึกษาแนวโน้มการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของรัฐบาลจากยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ยังกำหนด วิสัยทัศน์ด้วยว่า สร้างคุณภาพทุนมนุษย์สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน

ในการที่จะพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามที่สังคมมุ่งหวังนั้น สถานศึกษาจะต้องบูรณาการเนื้อหาความรู้ด้านวิชาการควบคู่กับพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีความพร้อมอย่างเป็นองค์รวม โดยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตนักเรียนพร้อมทั้งแก้วิกฤติทางสังคม ทั้งนี้ต้องจัดระบบงานและกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมความประพฤติหรือพฤติกรรมของนักเรียนให้เหมาะสม ตลอดจนคำนึงถึงความปลอดภัยให้กับนักเรียนและสิ่งสำคัญอย่างยิ่งคือควรนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในสถานศึกษา โดยการนำกระบวนการ 5 ขั้นตอน ของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งการขอข้อมูลจากนักเรียน การเยี่ยมบ้าน และการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน 2) การคัดกรองนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาต้องนำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลมาคัดกรองว่าเด็กนักเรียนเป็นเด็กกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหาในด้านใด อาทิ ด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสวัสดิภาพ และความปลอดภัย ด้านพฤติกรรม เช่น การใช้สารเสพติด การใช้ความรุนแรง พฤติกรรมทางเพศ การติดเกม การใช้เครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น 3) การส่งเสริมพัฒนา เพื่อให้เด็กมีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงทางสังคมต่าง ๆ 4) การป้องกันและช่วยเหลือ ในกรณีเด็กกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาที่ต้องการให้ช่วยเหลือหรือสมควรได้รับการช่วยเหลือ 5) การส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้เด็กที่มีปัญหาได้รับความช่วยเหลือกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และให้กลับมารับการศึกษาต่อจนจบหลักสูตร

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้มีการพัฒนาครูในเรื่องของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทักษะชีวิต เพศวิถีศึกษา และการเสริมสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน เพื่อการคุ้มครอง และดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะการเสริมสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียนเพื่อให้ครูได้นำไปใช้ในการปรับพฤติกรรมนักเรียนแทนการใช้ไม้เรียว ดังนั้นงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงต้องให้ทุกมิติ ร่วมกันขับเคลื่อนการปกป้องคุ้มครองเด็กนักเรียนในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งทางจิตใจ อยู่อย่างปลอดภัยและมีความสุข

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูที่ปรึกษามีหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยตรง จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและขั้นตอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทย์ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ตามแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทย์ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทย์ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทย์ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยศึกษาตามแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 14-19) ซึ่งประกอบด้วย 5 กระบวนการ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสหวิทยาเขตวิทย์ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 581 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสหวิทยาเขตวิทย์ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 234 คน โดยกำหนดจากตารางของเคร็จซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามโรงเรียนแต่ละโรงเรียนได้ทำการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

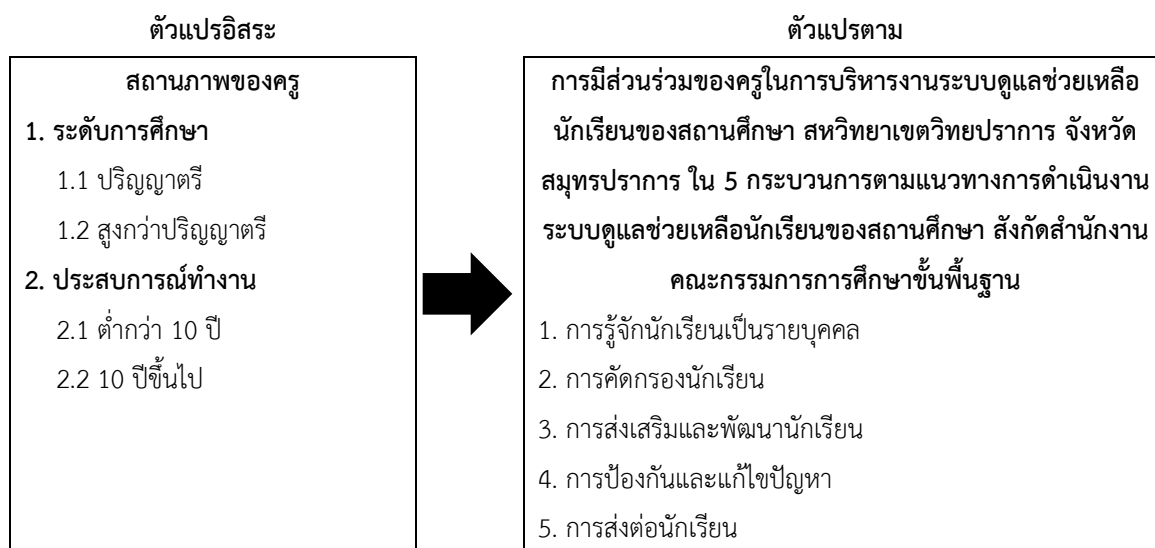
3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของครู ประกอบด้วย 1) ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็นปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี 2) ประสบการณ์ทำงาน แบ่งออกเป็น ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 กระบวนการตามแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
- 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 5) การส่งต่อนักเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทยปรางกร จังหวัดสมุทรปราการ ใน 5 กระบวนการตามแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 14-19) ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 กระบวนการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน ดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Validity) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลอง (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1974: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

ผลการวิจัย

1. ครูมีส่วนร่วมของในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทยปรางกร จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทยปรางกร จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทย์ปรางกร จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทย์ปรางกร จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน นำวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในสถานศึกษา โดยการนำกระบวนการ 5 ขั้นตอน ของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญห และ 5) การส่งต่อนักเรียน เพื่อให้เด็กที่มีปัญหาได้รับความช่วยเหลือกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และให้กลับมารับการศึกษาต่อจนจบหลักสูตรประสานงานกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนที่ดี ป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาดำเนินการ (ไพโรจน์ ต้นสุข, 2552: 11) โดยมีมุ่งหวังเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความปลอดภัยและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขสอดคล้องกับงานวิจัยของภูจิตติสุข รุ่งวัฒนชัย (2553: 73) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน คือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห และด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์พร เปรมศิริ (2560: 79) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนั้นครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงต้องตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเรื่องที่มีกระบวนการทำงานที่มีระบบและต่อเนื่อง สามารถช่วยเหลือให้นักเรียน ครูและผู้ปกครองประสานสัมพันธ์ให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายของทุกฝ่ายในทุกด้าน ซึ่งเมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านสามารถอภิปรายในแต่ละด้าน ตามลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้

1.1 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและมีระดับร่วมในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทย์ปรางกร จังหวัดสมุทรปราการ ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดให้มีกิจกรรมประชุมปกครอง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูเห็นประโยชน์จากการประชุมผู้ปกครองโดยการพบปะหารือเปลี่ยนกับผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 4) ระบุไว้ว่าการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) ภาคเรียนละ 1 ครั้งนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมนักเรียนให้ทุกคนอยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนนั้นสามารถจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย เพื่อเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนมีคุณภาพมากขึ้นและพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะป้องกันไม่ให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติหรือกลุ่มพิเศษกลายเป็นกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาสามารถปรับเปลี่ยนกลายเป็นกลุ่มปกติและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติสุข รุ่งวัฒนชัย (2553: 78) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านการส่งต่อนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่ครูได้ดำเนินการแก้ไขปัญหในเบื้องต้นด้วยตนเองแล้ว เล็งเห็นว่าครูไม่สามารถดำเนินการส่งเสริมพัฒนาช่วยเหลือหรือแก้ไข

ปัญหาของนักเรียนได้โดยลำพังจึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน ส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทั้งนี้บทบาทและหน้าที่ของครูทุกคนจะต้องดูแลรวมทั้งแก้ไข

ปัญหานักเรียนในเบื้องต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของนิมิต เจียมตน (2552: 75) ทำการศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่าด้านการส่งต่ออยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลในการทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาควรทราบพื้นฐานความเป็นมาและข้อมูลที่จำเป็นของนักเรียนที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้นและสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการคัดกรองนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยครูมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครอบคลุมทุกมิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์พร เปรมศิริ (2560: 79) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้จัดกิจกรรมที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ไม่ปล่อยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาสร้างปัญหาทั้งต่อตนเองหรือผู้อื่น มีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และสอดคล้องกับปัญหาของนักเรียนแต่ละคนอย่างหลากหลาย เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุภาพ อัยยะ (2552: 85) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ครูมีการนำข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลเพื่อจัดกลุ่มนักเรียน และหาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมานิช กุลนาแพง (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2 พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทยปการ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทยปการ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทยปการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่าปริญญาตรี ต่างมีการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอย่างรอบด้าน ทำให้มีมุมมองและทัศนคติในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นครูทุกคนจะต้องดำเนินการกับนักเรียนทั้งโรงเรียน ดังนั้น ครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจึงไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทยปการ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสอดคล้องกับจิตาภา มาประดิษฐ์ (2556: 102) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่าผลจากการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อ

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทยปราชญ์ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สหวิทยาเขตวิทยปราชญ์ จังหวัดสมุทรปราการ นั้นได้รับการมอบหมายแต่งตั้งในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการวางแผนการดำเนินงานที่ไม่ทับซ้อนเพื่อให้การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือทำได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับจิตตภา มาประดิษฐ์ (2556: 102) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่าการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี (Case Study) โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าใจกระบวนการขั้นตอนและวิธีการศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนต่อไป และควรติดตามการ จัดทำระเบียบสะสมให้มีข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบันและมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ อีกทั้งควรส่งเสริมให้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและครอบคลุมทุกด้าน

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องควรดำเนินออกแบบเครื่องมือคัดกรองนักเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและความต้องการของนักเรียน ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เข้าร่วมกำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มในการคัดกรองนักเรียนและร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการคัดกรองนักเรียน โดยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นความลับ

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียนตามความถนัดและความสนใจ และควรมีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนเพื่อเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีแก่นักเรียน ทั้งนี้ควรมีการรายงานติดตามผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนทุกครั้งเพื่อนำไปพัฒนาต่อยอดหรือปรับปรุงแก้ไขตามลำดับ

1.4 ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องควรประชุมวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนอย่างเป็นระบบและรายงานผลการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ครูบุคลากรทางการศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นการเข้าถึงนักเรียนได้อย่างทันเหตุการณ์

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องควรติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของผู้เชี่ยวชาญภายหลังขั้นตอนการส่งต่อเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้่ายต่อการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรและปัจจัยในด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลืออันจะเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือพัฒนานักเรียนและสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อที่จะได้รับความคิดเห็นที่หลากหลายและครอบคลุม อันจะนำไปสู่การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือของสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบหรือประสบความสำเร็จในด้านการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือวิทยาการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - ช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 1-6)*.

กรุงเทพมหานคร: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กนกรัตน์ ทำจะดี. (2560). *การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพมหานคร.

เกียรติศักดิ์ กลิ่นทอง. (2557). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอบางบาล จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี

จิตาภา มาประดิษฐ์. (2556). *การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพมหานคร.

จินตวีร์ เกษมสุข. (2557). *หลักการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: แอควีฟพริ้นท์.

ณัฐรินทร์ เจริญเกียรติบวร. (2557). *โมเดลบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในพระราชูปถัมภ์ ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุสิตบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.

ณัฐญา ใจสุทธิ. (2559). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนตรอกนาง (ประทีปวราราชบุรีวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

เดือนเพ็ญ ยลไชย. (2562). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.

นิมิต เจียมตน. (2552). *การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดินแดน, ฉะเชิงเทรา.

ประชุม ปิ่นสกุล. (2557). *การพัฒนาแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

บุญศรีศรี พันธ์วัฒน์. (2560). *การพัฒนาแบบการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนพร้าวกว้างวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- พิมพ์พร เปรมศิริ. (2560). **การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1**. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- เพลินพิศ สิงห์คำ. (2560). **การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ไพโรจน์ ต้นสุข. (2552). **การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาระยอง**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- มานิช กุลนาแพง. (2555). **การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2**. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. (2552). **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการแนวคิดและทิศทางการดำเนินงาน**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สุดารัตน์ จันทร์ศรี. (2561). **การศึกษาปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์**. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.
- สุภาพ อัยยะ. (2552). **สภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1**. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- สุมาลี ทองงาม. (2555). **การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดโคกนอย สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร**. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- โสภณ กิ่งนอก. (2556). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ประทาย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต. (2546). **คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)**. กรุงเทพมหานคร: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ศศิธร เจริญพันธุ์. (2562). **การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32**. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ศิริ โชคสกุล. (2559). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ**. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อะหมัด หลีสันมะหมัด. (2555). **การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1**. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, สงขลา.